

Datum
2019-04-02
Vår referens
Henric Kahlmeter
Utvecklingssamordnare
henric.kahlmeter@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4) GRF-2019-6567

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har skickat den nyligen framlagda utredningen "Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4) på remiss till Malmö stad.

Utredningen innehåller fem huvudförslag:

- Ett förtydligande av vad vägledning är, att den kan vara både individuell och generell och ska benämnas karriärvägledning.
- Ett förtydligande av elevers tillgång till individuell karriärvägledning.
- Tydligare krav på att individuell karriärvägledning ska erbjudas vid vissa tillfällen.
- Förstärkning av det generella karriärvägledningsspektivet i olika ämnen.
- Ett nytt obligatoriskt inslag med tilldelad tid, benämnt framtidsval, ska införas i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skicka det till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Betänkande
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 190405 Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidsval - Karriärvägledning för individ och samhälle (SOU 2019:4)
- Förslag till yttrande GRN 190417 avseende remiss från utbildningsdepartementet; Framtidsval - karriärvägledning

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2019-04-05
Grundskolenämnden 2019-04-17

Beslutet skickas till

[Här skriver du vem beslutet ska skickas till efter att protokollet är justerat, ange funktion eller organisation. Uppgifterna överförs till protokoll och protokollsutdrag. I fliken expediera till, på

ärendekortet, anger du fullständiga uppgifter som exempelvis e-postadress, som en information till nämndsekreteraren . Om beslutet inte ska expedieras, kan denna text och rubrik tas bort.]

Ärendet

Grundskolenämnden bejakar i huvudsak utredningens intentioner och konstaterar att grundskoleförvaltningen redan har uppfyllt, eller är på väg att uppfylla, flera av de förslag som anges. Malmö kommun har dessutom antagit riktlinjer för studie- och yrkesvägledningen vilka är likalydande för grundskolenämnd och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd, vilket stärker samarbete och samsyn. Ett sådant gemensamt måldokument för skolformerna är önskvärt i alla kommuner. Ett förtydligande av karriärväglarrollen i lagtext är positivt liksom ett förtydligande av elevernas tillgång till karriärvägledning. Det är mer tveksamt om vägledningens utformning över årskurser och tid ska fastställas på nationell nivå utan detta bör anpassas till den enskilda kommunens förutsättningar och till den enskilda skolans planering för vägledningen. Däremot ska det vara tydligt att varje kommun, såsom det föreslås i utredningen, och varje skola ska ha en tydlig plan för karriärvägledningen i vid och snäv bemärkelse.

Det är också utmärkt att alla lärare föreslås vara delaktiga i den generella vägledningen och ta ett ansvar för elevernas orientering kring arbetsliv, studier och fr.a. deras förmåga att välja och ta ansvar för sina val. Detta är en process som ska påbörjas redan i de första skolåren och sedan byggas på under hela grundskoletiden.

Förslaget att fastställa ett särskilt inslag, benämnt framtidsval är en positiv idé som kan förstärka både den generella och den individuella vägledningens möjligheter. Dock antyder utredningen att timmarna ska förläggas på högstadiet vilket kan upplevas som statiskt. Det torde vara mer ändamålsenligt att låta varje skola bestämma hur dessa timmar ska förläggas. Det är också väsentligt att dessa timmar inte ersätter lärarnas ovan nämnda arbete med elevernas generella vägledning från unga år. En god karriärvägledning som omfattar momenten valkompetens, omvärldsbilder, kännedom om olika yrken, befintliga och framtida, samt utbildningsvägar och möjligheter skapar motiverade elever. Därför måste detta arbete grundläggas i de tidiga skolåren.

Begreppet karriärvägledningen kan ses som främmande och ovant. Utredningen hänvisar till utländskt språkbruk, men grundskolenämnden ställer sig tveksam till om ett begreppsbyte faktiskt ger ett nytt innehåll. Ordet karriär hänvisar ofta till en hierarkisk tankemodell vilket inte är syftet med vägledning. Ordet vägledning är i sig ett vidare begrepp som skulle kunna omfatta alla de moment som måste tillföras eleverna från det första skolåret. Studie- och yrkesvägledare syftar mer till slutet av grundskoletiden och omfattar inte hela grundskolan på ett naturligt sätt vilket ”vägledare” gör.

Förslaget att stärka lärarutbildningarna avseende inslaget karriärvägledning är utmärkt och leder till att möjligheterna att öka elevernas valkompetens stärks. Därutöver behöver utbildningen för vägledarna stärkas avseende handledarkompetensen så att de aktivt och kompetent kan stödja lärarnas arbete kring den generella vägledningen från årskurs 1. Grundskolenämnden föreslår att man ytterligare överväger möjligheten att ställa krav på att grundskole-eleverna ska ha tillgång till en examinerad studie- och yrkesvägledare.

Malmö stad har i dag en relativt god kompetensförsörjning, delvis beroende på att vi har studie- och yrkesvägledarutbildning vid Malmö Universitet. Nationellt finns en annan bild men förslaget

om att införa ett snabbspår bör noga övervägas innan ett sådant beslut fattas. Ett snabbspår kan leda till urholkning av kompetens och yrkesstatus.

Ansvariga

Hans Nilsson Utbildningschef

Anders Malmquist Förvaltningschef